

DRÉGELYPALÁNK

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

VITAANYAG

Megbízó
Drégelypalánk Település Önkormányzata
2646 Drégelypalánk, Rákóczi út 1.
Tel.: 35-367-131
Polgármester: Dombai Gábor

Tervező
Völgyzugoly Műhely Kft.
2083 Solymár, Bimbó u. 20.
Tel.: 1-439-0491, 20-9138-575, 70-938-3224
www.vzm.hu
e-mail: vzm@vzm.hu

2017. október
VZM 1375/17
Drégelypalánk_konc_1026

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ	3
1. ELŐZMÉNYEK, A MEGBÍZÁS ISMERTETÉSE	3
2. A KÉSZÜLŐ DOKUMENTUMOK	3
II. A FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓRÓL ÁLTALÁNOSSÁGBAN	5
1. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ SZEREPE	5
2. A KONCEPCIÓ FELÉPÍTÉSE	5
2.1. VERTIKÁLIS SZEMLÉLET	5
2.2. HORIZONTÁLIS SZEMLÉLET	5
3. A FEJLESZTÉSI ELVEK	6
3.1. A FEJLESZTÉS IDŐSÍKJAI	6
3.2. FEJLESZTÉSI SZEMPONTOK	6
3.2.1. HELYI ERŐFORRÁSOKRA TÁMASZKODÓ FEJLESZTÉSEK.....	7
3.2.2. ÉRDEKEGYEZTETÉSRE TÖREKVŐ FEJLESZTÉSEK	8
III. DRÉGELYPALÁNK JÖVŐKÉPE	9
1. DRÉGELYPALÁNK HOSSZÚTÁVÚ JÖVŐKÉPE	9
2. DRÉGELYPALÁNK JÖVŐKÉPE A TÉRSÉGI SZEREPÉRE VONATKOZÓAN	11
IV. DRÉGELYPALÁNK FEJLESZTÉSI CÉLRENDSZERE	12
1. ÁTFOGÓ ÉS TEMATIKUS CÉLOK.....	12
2. HORIZONTÁLIS CÉLOK	13
3. CÉLRENDSZER ELEMEI	14
V. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI	22

I. BEVEZETŐ

1. ELŐZMÉNYEK, A MEGBÍZÁS ISMERTETÉSE

Drégelypalánk hatályos településrendezési eszközei 2003-ban léptek hatályba. A hatályos településrendezési eszközök hatályba lépése óta az építésügyi és településrendezési jogszabályi környezetben jelentős változások léptek életbe, többek között módosították az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvényt (Étv), az országos településrendezési és építési követelményekről szóló kormányrendeletet (OTÉK), hatályba lépett a 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről (Eljr.) és ugyancsak hatályba lépett a 2016. évi LXXIV. törvény a településkép védelméről.

A megváltozott jogszabályi környezet okán a településeknek 2018. december 31-ig jóvá kell hagyni az új, megváltozott jogszabályi környezetnek megfelelő településrendezési eszközeiket. Amennyiben ez nem történik meg, úgy a Helyi Építési Szabályzat hatályát veszti, s 2019. január 1-től - az új terv elkészültéig - a településnek nem lesz Helyi Építési Szabályzata (HÉSZ), így az építésügyi engedélyek illeszkedés alapján kerülnek elbírálásra.

Fenti előzményeket követően Drégelypalánk Község Önkormányzatának képviselő-testülete a településfejlesztési koncepció (TFK) és a településrendezési eszközök (TRE) felülvizsgálatáról, valamint a településképi arculati kézikönyv (TAK) és a településképi rendelet elkészítéséről döntött, melyek elkészítésével a Völgyszugoly Műhely Kft.-t bízta meg.

2. A KÉSZÜLŐ DOKUMENTUMOK

Elsőként 2017. augusztusban a **megalapozó vizsgálat** munkarész készült el, melynek célja a korábbi tervek, a releváns helyi és magasabb szintű jogszabályok és a begyűjtött adatok számbavétele és értékelése; a település társadalmi, gazdasági, demográfiai helyzetének elemzése; a településszerkezet, tájhasználat, települési karakter alakulásának elemzése alapján a megoldásra váró feladatok feltárása, összegzése és rendszerezése volt. A megalapozó vizsgálat úgy készült, hogy a különböző tervműfajok által megkívánt részletességet teljesítse, s így megfelelő alapul szolgáljon a készülő dokumentumok elkészítéséhez.

Jelen dokumentáció a **településfejlesztési koncepció**, amely a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum. A koncepció a település jövőbeni alakítását, fejlesztését tartalmazza. A településfejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. Megalapozza és meghatározza a település fenntartható fejlődését: az életszínvonal növekedését, az életminőség javulását, a közösség gyarodását a település hagyományait, a rendelkezésre álló kulturális, térbeli, táji adottságait felhasználva és nem kihasználva. A dokumentum a döntési mechanizmus működtetéséhez szolgál útmutatóul, segítséget nyújt a település egyes érdekcsoportjai, valamint a különböző szakágak közötti érdekek koordinálásához. A készülő TFK feladata hosszú távú fejlesztési irányokat adni Drégelypalánk számára.

A **településképi arculati kézikönyv (TAK)** szemléletformáló célt szolgál, mely a településképi követelményeket alapozza meg. Ebben az önkormányzati határozattal elfogadott dokumentumban kell meghatározni a település településkaraktert meghatározó településképi jellemzőit, a településképi szempontból egymástól jól elkülönülő településrészeket arculati jellemzőikkel és értékeikkel, a településképi minőségi formálására vonatkozó javaslatokat, valamint a településképhez illeszkedő építészeti elemeket.

A **településképi rendelet (TKR)** állapítja meg a helyi építészeti örökség területi és egyedi védelmét, a településszerkezet, településkarakter, tájképi elem és egyéb helyi adottság alapján a településképi szempontból meghatározó területeket, valamint a településképi követelményeket. A TKR megalapozására a TAK szolgál.

Ezt követően készül a **településszerkezeti terv (TSZT)**, amely a településfejlesztési koncepcióban foglalt célok megvalósítását biztosítja, a település szerkezete, a területfelhasználás és a műszaki infrastruktúra-hálózatok elrendezése mentén. A településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és településrendezési eszközeinek figyelembevételével, a környezeti állapot javítása vagy legalább szinten tartása mellett.

A településszerkezeti tervet követően, azzal összhangban készül a **helyi építési szabályzat (HÉSZ)**. A helyi építési szabályzatban az építés helyi rendjének biztosítása érdekében – az országos szabályoknak megfelelően, illetve az azokban megengedett eltérésekkel – a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, a telkekhez fűződő sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket állapítja meg. A HÉSZ állapítja tehát meg – a helyi sajátosságokat figyelembe véve – az építés rendjét, melynek mellékletét képezi a szabályozási terv.

A készülő dokumentumok a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Eljr.) foglaltaknak megfelelően készülnek.

Jelen dokumentáció a településfejlesztési koncepció vitaanyaga, amelyet Drégelypalánk Község Önkormányzata kap meg előzetes véleményezés céljából.

II. A FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓRÓL ÁLTALÁNOSÁGBAN

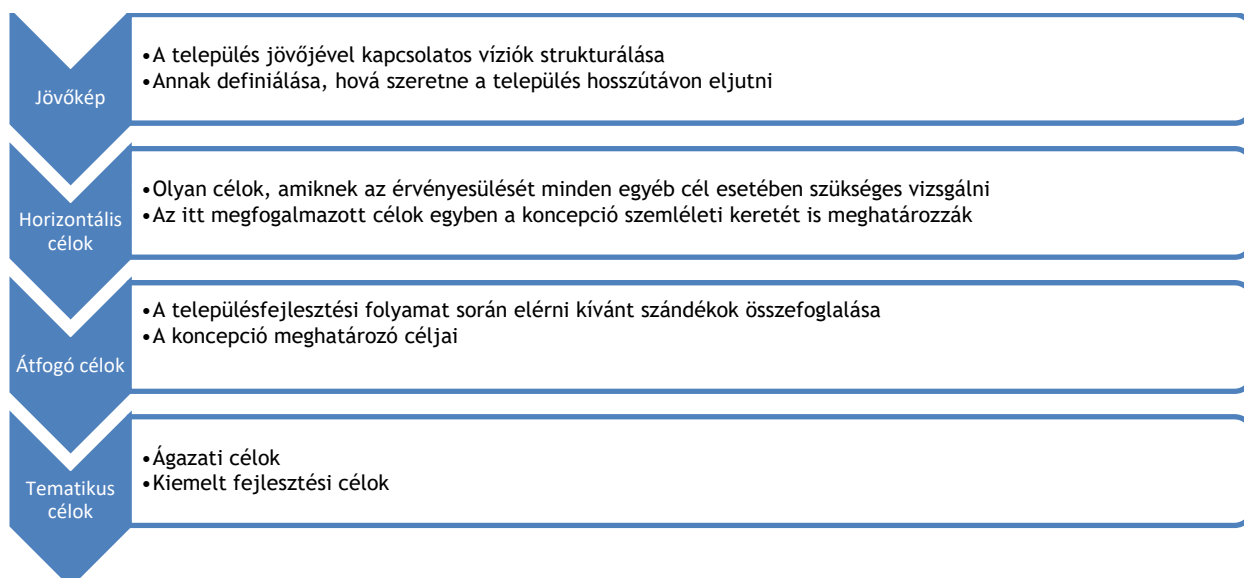
1. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ SZEREPE

Településfejlesztési koncepció: A helyi Önkormányzat településpolitikai elképzeléseinek, célkitűzéseinek olyan foglalata, amely a település természeti, társadalmi, gazdasági, műszaki és környezeti adottságait figyelembe véve meghatározza a helyi Önkormányzat cselekvési programját. A településfejlesztési koncepció általában 15-20 évre tekintő, a település fejlődési irányait meghatározó tervdokumentum, önkormányzati állásfoglalás.

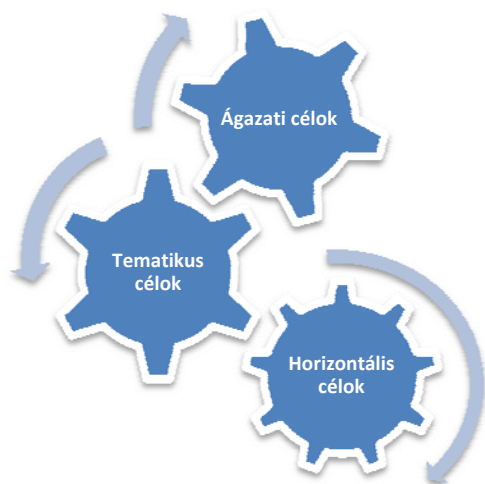
2. A KONCEPCIÓ FELÉPÍTÉSE

2.1. VERTIKÁLIS SZEMLÉLET

A dokumentum megalkotása során felülről lefelé történik a fejlesztések definiálása. Ez a logika arra épít, hogy az egyes fejlesztési lépések egymásból indulnak ki, egymásra építenek. Egy organikus munkafolyamat során készül el a településfejlesztési koncepció. Ennek során elsőként a település jövőképét szükséges meghatározni, ezután lehetséges a mindent átfogó horizontális célok megfogalmazása, s csak ezután lehetséges a településfejlesztés hosszútávú és tematikus céljait meghatározni.

2.2. HORIZONTÁLIS SZEMLÉLET

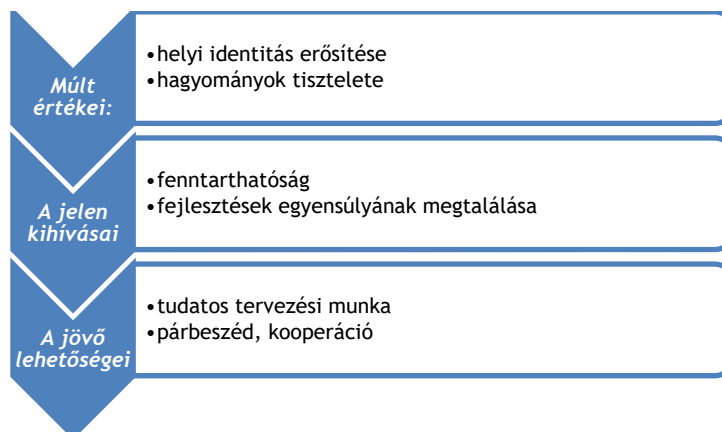

A településfejlesztési célok meghatározása során figyelemmel kell lenni arra is, hogy ezeknek mi az egymáshoz fűződő kapcsolata. Az egyes fejlesztési céloknak nem csak külön-külön kell érvényesnek lenniük, hanem fontos figyelembe venni, hogyan hatnak egymásra. Az ágazati, tematikus, horizontális célok szinergiáira épített fejlesztések mindig sokkal hatékonyabbak, mint ha a fejlesztési elemek csak külön-külön érvényesülnek. A leírtaknak megfelelően a koncepcióban szereplő célok nem csupán önmagukban érvényesek, hanem kialakítják azt a fejlesztési mátrixot, ahol ez egyes beavatkozások komplex elmozdulásokat is eredményezhetnek, ezzel is segítve, hogy a település fejlődése folyamatos legyen.

3. A FEJLESZTÉSI ELVEK

3.1. A FEJLESZTÉS IDŐSÍKJAI

A település jövőképeének meghatározása során arra kell törekedni, hogy az koherensen illeszkedjen a település eddigi fejlődési pályájához. Fontos, hogy olyan jövőkép kerüljön megfogalmazásra, ami épít a múlt értékeire, és egyúttal reagál a jelen kihívásaira.

Múlt értékei: A jövőbeni fejlesztések tervezése során szükséges, hogy legyenek olyan támpontok, amik segítik, hogy a fejlesztések biztos alapokon nyugodjanak. Ebben nagy segítséget nyújt, ha egy település visszatekint múltjára. Nem lehet olyan fejlesztéseket végrehajtani, amelyek nem veszik figyelembe a múlt értékeit, hagyományait. Drégelypalánk gazdag történelmi és kulturális hagyatékkal rendelkezik, aminek őrzése és bemutatása fontos felelősség, de egyben lehetőség is a település számára.

A jelen kihívásai: Drégelypalánk sok szempontból nehéz helyzetben van. Területileg az ország periferiáján helyezkedik el, a helyi lakosság fogyóban van. Kis településként Drégelypalánknak kisebb mozgástere van alkalmazkodni a külső körülményekhez. Ebben a helyzetben a település akkor tud jó fejlesztési stratégiát megvalósítani, ha elsősorban a saját, belső erőforrásaira támaszkodik. A legjobban mobilizálható belső erőforrás a helyi közösség, akiket érdekelté kell tenni, hogy tevőlegesen is részt vállaljanak a település jövőképe kitalálásában, annak elérésében.

A jövő lehetősége: Drégelypalánk akkor tud fejlődő pályára állni, ha a rendelkezésre álló erőforrásait mozgósítani tudja, és azokat koncentráltan használja fel. Mindehhez nagy segítséget jelent, ha a település rendelkezik egy helyi közösség által elfogadott és magáénak érzett településfejlesztési vízióval, amiből levezethetőek azok a fejlesztési irányok, amelyek hosszútávon kijelölik Drégelypalánk fejlődési pályáját. A helyi erőforrások felhasználása adja a fejlesztések belső támaszát, ami mellett meg kell találni, a közös érdekeken alapuló térségi kapcsolódási pontokat

3.2. FEJLESZTÉSI SZEMPONTOK

A következőkben ismertetésre kerül, hogy a fejlesztési célok és a jövőkép mögött milyen fejlesztési elvek húzódnak meg. Ezekre a felvetésekre, úgy tekint az Önkormányzat, mint a Településfejlesztési Konceptióban foglalt fejlesztési elképzelések hatékony megvalósulásának előfeltételei.

3.2.1. HELYI ERŐFORRÁSOKRA TÁMASZKODÓ FEJLESZTÉSEK

Gazdasági értelmezés:

A helyi erőforrásokra alapozott gazdaságfejlesztés célja, hogy kiépítse, fenntartsa és bővítse a település gazdasági kapacitását annak érdekében, hogy biztosítsa a település gazdasági jövőjét és a népesség megfelelő életszínvonalát. A helyi gazdasági erőforrások sajátossága, hogy könnyen lehet építeni szinergiájukra és gyorsan dinamizálhatók. Drégelypalánk esetében ez az alábbiakat jelenti:

- a helyi erőforrásokra való támaszkodás a település adottságainak megfelelő, innovatív gazdasági beruházások támogatása
- a helyben rendelkezésre álló humánkapacitás összhangba hozása a térség munkaadóinak igényével
- a helyi kisipar segítése
- az idegenforgalom területén a helyi adottságok fokozott kihasználása és fejlesztése
- a területi adottságoknak és hagyományoknak megfelelő mezőgazdasági termelés támogatása.

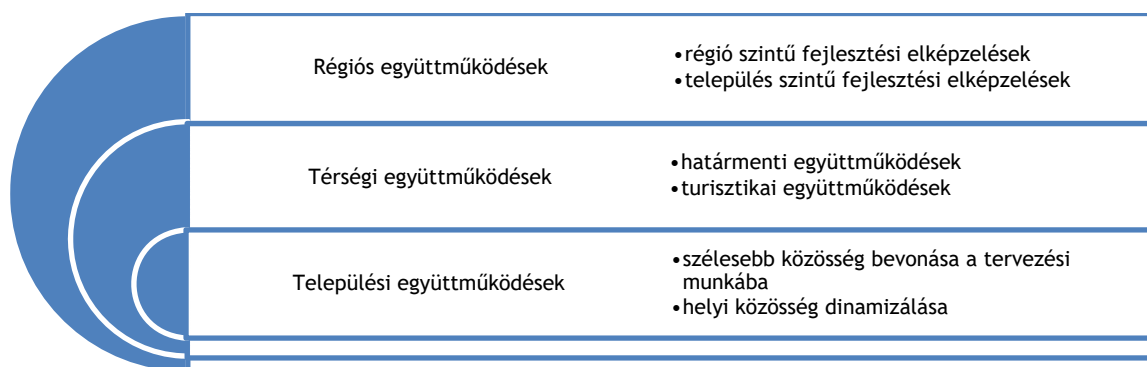
Társadalmi értelmezés:

A helyi erőforrásokra alapozott fejlesztések azért lehetnek hatékonyak, mert a helyi közösség aktivitására/aktiválására épülnek. Ha a település lakói látják, hogy a fejlesztésekbe nekik is van beleszólásuk, ráhatásuk könnyebben mozgósítják saját erőforrásaikat és az elért eredményeket is jobban magukénak érzik. Ez a folyamat végső soron a fejlesztések iránti elköteleződést és egy önbizalommal teli légkört von maga után, ami további erőforrásokat tud mozgósítani. A drégelypalánki önkormányzat olyan fejlesztéseket támogat, ami dinamizálni képes a helyi közösség szereplőit a fiataloktól az idősekig. Amennyiben ez megvalósul úgy érezhetik, hogy szerepük van Drégelypalánk jövőjének alakításában, ami növeli a helybenmaradás esélyét.

Fenntarthatósági értelmezés

A helyi erőforrások mozgósítására épülő és a helyi szereplők együttműködéséből származó fejlesztések érdekeltté teszik a település lakosságát az eredmények fenntarthatóságának biztosításában. A fejlesztések eredményei nem kioltják, hanem segítik egymást, így járulva hozzá a helyi erőforrások újratermelődéséhez és egy kiszámítható fejlődési trend eléréséhez. A drégelypalánki önkormányzat úgy látja, hogy komplex problémák kezelésére, nem megfelelőek az eseti beavatkozások, ezért olyan fejlesztéseket támogat, amit organikus tervező munka előz meg és ahol a fejlesztések egy koherens rendszerbe illeszkednek.

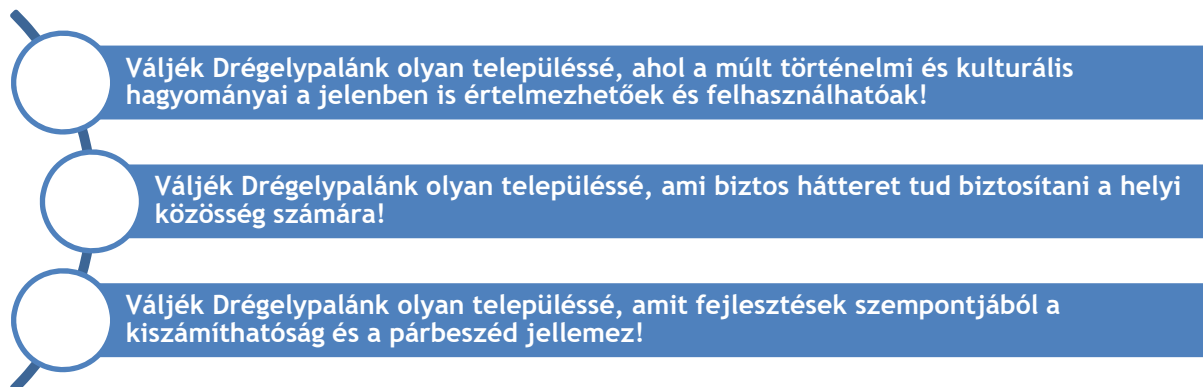
3.2.2. ÉRDEKEGYEZTETÉSRE TÖREKVŐ FEJLESZTÉSEK

- **Települési együttműködések:** Drégelypalánk lakossága folyamatosan csökken. Nagyon fontos, hogy a település olyan jövőképet tudjon felmutatni a helyiek számára, ami azt üzeni, hogy érdemes Drégelypalánkon maradniuk. Egy kisebb méretű település nem teheti meg, hogy a fejlesztési elképzelések kidolgozása, megvalósítása egy szűk csoport privilégiuma és/vagy felelőssége legyen. Az önkormányzati döntéshozatalban nagyobb szerepet kell kapni a párbeszédnek, aminek keretében egyeztetni lehet a helyi lakosok érdekeit, igényeit, ötleteit, az Önkormányzat eszközeivel, lehetőségeivel. Természetesen ez mind a lakosságtól, mind az Önkormányzattól nyitottságot, idő és energia befektetést igényel, de cserébe a konfliktusos helyzetek csökkenése várható, illetve a helyi lakosság fejlesztések iránti elköteleződésének növekedése. Az Önkormányzat a következő eszközöket kívánja alkalmazni a települési együttműködések elmélyítése érdekében:
 - helyi párbeszéd a fejlesztési elképzelésekről
 - konzekvens fejlesztési és tervezési munka
- **Térségi együttműködések:** Drégelypalánk történelmileg és kulturálisan ezer szállal kötődik a szlovák határ túl oldalán lévő területekhez, településekhez. Turisztikai értelemben a borsönyi tájegység, illetve az Ipolyság adja az alapját a térségi együttműködésnek. Drégelypalánk mostani periférikus helyzetének leküzdésében fontos szerepet játszik, hogy milyen mélységű és minőségű kapcsolatokat tud kialakítani a térség szereplőivel. Az Önkormányzat a következő eszközöket kívánja alkalmazni a térségi együttműködések elmélyítése érdekében:
 - részvétel határmenti együttműködésekben
 - részvétel turisztikai jellegű együttműködésekben
- **Régiós együttműködések:** A település fejlesztési elképzeléseit szinkronba kell hozni a régiós fejlesztési dokumentumokban szereplő szempontokkal, elképzelésekkel.
 - részvétel a régiós együttműködésekben
 - érdekérvényesítés

III. DRÉGELYPALÁNK JÖVŐKÉPE

1. DRÉGELYPALÁNK HOSSZÚTÁVÚ JÖVŐKÉPE

- **Válják Drégelypalánk olyan településsé, ahol a múlt történelmi és kulturális hagyományai a jelenben is értelmezhetőek és felhasználhatóak!**

Drégelypalánk gazdag történelmi múlttal rendelkezik, a településen található Drégely-vár Magyarország kiemelt történelmi emlékhelye. A múlt fontos tanulságokat tartogat a jelen kor emberei számára is. Drégelypalánkot sok szempontból megrekedt társadalmi és gazdasági fejlődés jellemzi. Ahhoz, hogy a települést jellemző depriváltság megszűnjön sok hitre és erőre van szükség. A Szondi-hőskultusz ápolása ehhez tud hozzájárulni, hiszen szükség van a helyi közösség számára olyan pozitív előképekre, amik megerősítik, hogy a település sokra hivatott.

A múltból azonban nem elég csak élni, hanem meg kell találni annak módját, hogyan lehet a múltból építkezni. A Drégelypalánki vár történelmi emlékhely, de ahhoz, hogy a település ebből profitáljon komplex szemléletmódra és erre épülő fejlesztésekre van szükség. Ez nem csupán turisztikai fejlesztéseket jelent, hanem a település egészét érintő szemléletbeli változást. Drégelypalánknak fel kell vállalni a mikrotársadalmi vezető szerepet és az ehhez szükséges szervező munkát. Térségi összefogásban regionális jelentőségű helyé tud válni Drégelypalánk.

Ahhoz, hogy a település fejlődő pályára álljon és fejlesztési eredmények szülessenek az a település fejlődésébe vetett hit, tenni akarással párosuljon. Ebben a település összes lakosának közös felelőssége van, függetlenül attól, hogy a településen vezető szerepet tölt be, hogy nehezebb szociális helyzetben van, idős vagy fiatal, hiszen minden réteg számára akad bőven feladat. Drégelypalánknak cselekvő, önmagában és a településben egyaránt bízó helyi közösségre van szüksége.

- **Válják Drégelypalánk olyan településsé, ami biztos hátteret tud biztosítani a helyi közösség számára!**

Drégelypalánk fejlődésének kulcskérdése, hogy meg tudja-e állítani a lakosság elvándorlását. Ennek a célnak az elérésében nagy szerepet játszik, hogy a helyi lakosság számára biztos háttérként jelenjen meg a település. A biztonság természetesen több dimenziós fogalom, megjelenik benne a munkalehetőség kérdése, a szociális biztonság, a helyi humán és kereskedelmi szolgáltatások elérhetősége, jövőkép biztosítás a fiatalok számára. Olyan biztonságos hátteret kell biztosítani a településnek, ami reális alternatívát kínál az elvándorlásokra gondolkozók számára.

A munka és szociális biztonság sok szempontból összefüggő fogalmak. Drégelypalánk és térsége munkalehetőségek szempontjából relatív kedvező helyzetben van, legalábbis a munkahelyek számát tekintve. A fő nehézséget a település és környékén fellelhető munkapozíciók és a helyi munkaerő képzettsége közötti eltérés okozza. Drégelypalánkon nagyobb számban élnek, főleg cigány kisebbséghez tartozó, olyan családok, akiknél az alulképzettség, illetve a tartós munkanélküliség komoly szociális hátrányt okoz. Az elmúlt évtizedek arra mutattak rá, hogy az említett a szociális

hátrányok nem csupán egyéni, hanem közösségi szinten is problémát okoznak. Ennek megfelelően a megoldáshoz is közösségi összefogásra van szükség, aminek azonban előfeltétele az érintettek egyéni felelősségvállalása.

Kiemelten fontos feladat az otthon biztonságának megteremtése. Drégelypalánknak olyan helyé kell válnia, ami nem csupán lakóhelye a helyi lakosságnak, hanem otthona. Olyan hely, ahol a családok pihentető környezetben tudják a hétköznapi fáradalmait kipihenni, ahol a családoknak barátoknak van hová és miért összejárniuk. Az otthonosság megteremtésében nagy szerepet kell játszania az épített és természeti lakókörnyezet védelmének, megújításának.

- **Váljék Drégelypalánk olyan településsé, amit fejlesztések szempontjából a kiszámíthatóság és a párbeszéd jellemez!**

Az Önkormányzat abban hisz, hogy a település akkor tud sikeressé válni, ha a fejlesztések nem ad-hoc ötletek alapján valósulnak meg, hanem átgondolt fejlesztési koncepció adja az alapját a fejlesztéseknek. Ebben jelent nagy segítséget a Településfejlesztési Koncepció elkészítése és elfogadása. Konzekvens, organikus fejlesztési munkára van szükség, amit kiszámíthatóság jellemez, amihez a helyi közösség tud csatlakozni.

Drégelypalánk fontosnak tartja, hogy a fejlesztések partneri alapokon nyugodjanak. A fejlesztésekben az Önkormányzat első számú szövetségese a helyi lakosság, akiknek számít az aktív részvételére. A Településfejlesztési Koncepcióban leírt elképzelések nyitottá teszik a külső szereplők számára a település fejlesztési irányelveit, a település jövőképét és fő célkitűzéseit. Az Önkormányzat nyitott minden olyan befektetési ötletre, ami nem ütközik a Településfejlesztési Koncepcióban leírtakkal és hozzájárul Drégelypalánk jövőkének pozitív alakulásához. Drégelypalánk számára fontos, hogy a térségi és a településközi együttműködések a kiegyensúlyozottság és tenni akarás jellemezze. Az Önkormányzat nyitott a környéki településekről érkező ötletekre, az együttműködésekben nem csak résztvevő, hanem adott esetben szervező szerepet is be kíván tölteni.

2. DRÉGELYPALÁNK JÖVŐKÉPE A TÉRSÉGI SZEREPÉRE VONATKOZÓAN

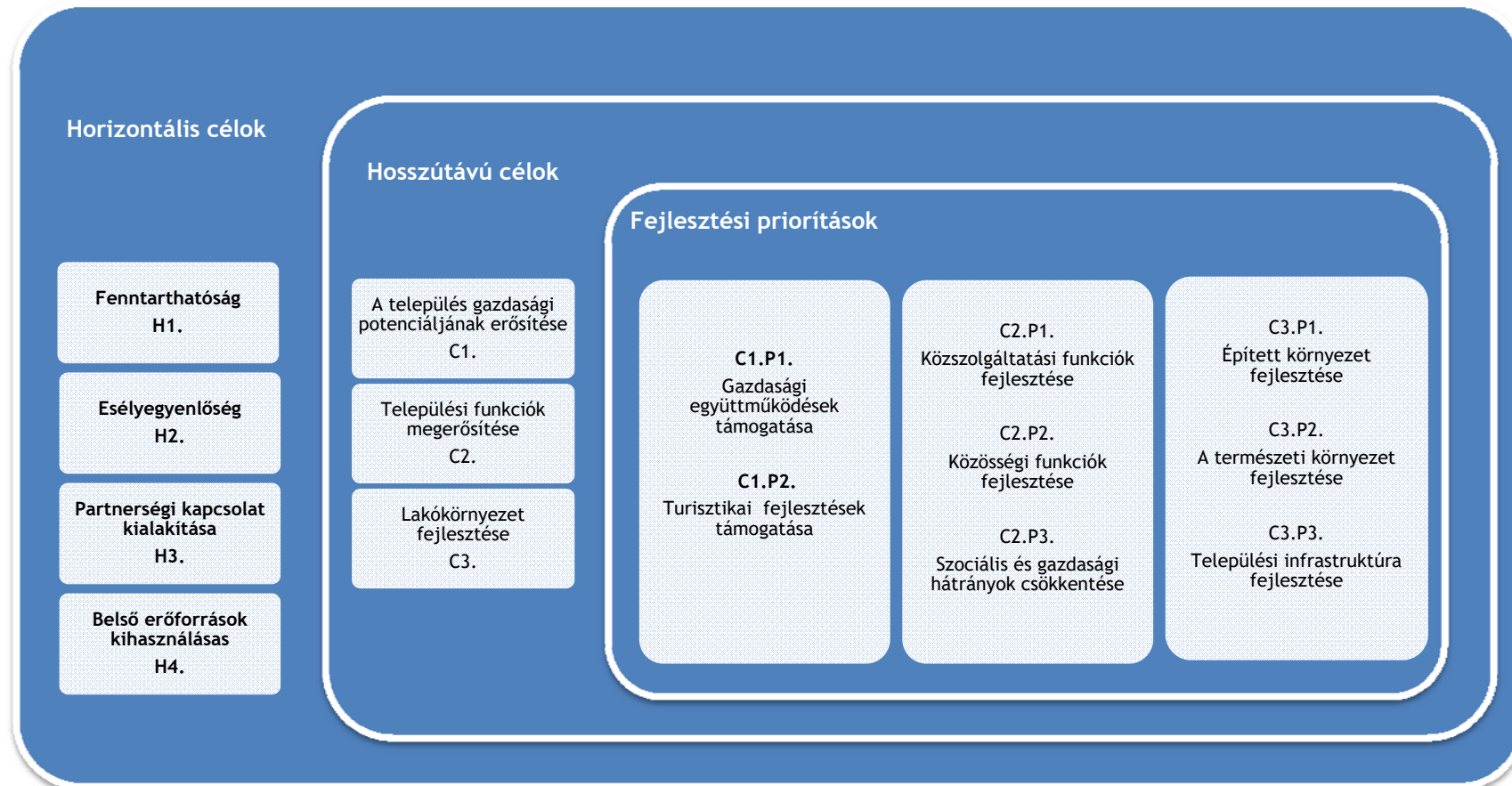
Drégelypalánk kis településnek számít, de ez nem jelenti azt, hogy nincs szerepe a fejlesztésekben a térségi gondolkodásnak. Éppen ellenkezőleg, egy kisebb település számára kiemelten fontos, hogy a közös érdekek mentén közös fejlesztésekben gondolkodjanak a térség szereplői.

Drégelypalánk közigazgatásilag a Balassagyarmati járáshoz tartozik, aminek központja 25 km-re található Drégelypalánktól. Balassagyarmat nem csak közigazgatásilag tölt be fontos szerepet, hanem sok helyi gyerek jár ide iskolába, a szociális ellátások közül is sok Balassagyarmaton érhető el. A járási központ a kereskedelmi szolgáltatások elérhetősége és a foglalkoztatás szempontjából is jelentőséggel bír. Drégelypalánkról nagyobb számban Rétságra és Nagyorosziiba járnak dolgozni helyi lakosok, illetve meg kell említeni még Vácot, mint a legközelebbi nagyvárost. Drégelypalánk érdeke, hogy az említett településekkel a közúti kapcsolat, illetve a közösségi közlekedés feltételei javuljanak, ezért minden ezzel kapcsolatos egyeztetésen részt kíván venni. Az Önkormányzat a Drégelypalánk közvetlen közelében található nagyobb foglalkoztatókkal kapcsolatfelvételt kezdeményez, annak érdekében, hogy informálódjon milyen munkaerőigény jelentkezik náluk, milyen bővítéseket terveznek.

Drégelypalánk a Börzsöny és az Ipolyság találkozásánál fekszik. Már most is jó kapcsolatokat ápol mindkét irányban, de sok lehetőséget tartogat még a környező településekkel történő együttműködés, legyen szó turisztikáról vagy kulturális kooperációról. Turisztikai látnivaló szempontjából Drégelypalánk kedvező helyzetben van. A település területén található Drégely vár történelmi emlékhely, a község belterületén található látogatóközpont az elmúlt években jelentős számú vendéget fogadott. A leírtak miatt Drégelypalánk turisztikai értelemben mikrotérségi központi szerepet kíván felvállalni, természetesen szoros együttműködésben a környező településekkel. Az Ipoly határfolyóként választja el a kulturálisan és történelmileg összetartozó területeket. Drégelypalánk minden eszközzel azon igyekszik, hogy az Ipolyság egy határokon átnyúló, egymással összefogni tudó tájegység legyen. Ebben a folyamatban komoly segítséget jelenthet a Drégelypalánk és Ipolyhídvég között megvalósítani tervezett közúti híd.

IV. DRÉGELYPALÁNK FEJLESZTÉSI CÉLRENDSZERE

1. ÁTFOGÓ ÉS TEMATIKUS CÉLOK

2. HORIZONTÁLIS CÉLOK

Drégelypalánk négy olyan fejlesztési szempontot emel ki, amik általánosan meghatározzák a hosszú távú fejlesztési elképzeléseket. Ezen horizontális fejlesztési célok érvényesítése nem csupán önmagukban fontosak, hanem a koncepció szemléleti keretét is meghatározzák.

Fenntarthatóság:

- A településfejlesztés során kiemelkedő feladat a fenntarthatóság alapelveinek figyelembe vétele. A fenntartható településfejlesztés feltételezi a társadalmi, gazdasági és környezeti fenntarthatósági szempontok érvényesítését, illetve ezek összhangját. A fenntarthatósági stratégia kidolgozása során a jelen szükségleteit kell alapul venni, de annak figyelembe vételével, hogy a jövő generációjának lehetőségei ne szűküljenek be egyik dimenzió terén sem. A fenntartható fejlődés, mint általános stratégiai cél, kell hogy megjelenjen a településfejlesztési dokumentumokban, s a cselekvési programokban. Az Önkormányzat azt gondolja, hogy a fejlesztések során a fenntarthatóság érvényesítése már rövid távon is pozitív változásokat indíthat el, hosszútávon pedig komoly társadalmi, környezeti, gazdasági előnyökkel járhat.

Esélyegyenlőség:

- A fejlesztések során minden esetben szükséges vizsgálni, hogy az esélyegyenlőség elve teljesüljön. Alapelv, hogy a tervezett fejlesztések semmilyen társadalmi csoport számára ne járjanak hátrányos következménnyel. Ennek érdekében szükséges előre feltérképezni, hogy a fejlesztések önmagukban, illetve azok összejárása esetén milyen következményekkel járhatnak esélyegyenlőségi szempontból. Cél az is, hogy a jelenleg hátrányos helyzetűnek számító személyek, csoportok körülményei javuljanak, életlehetőségeik bővüljenek. Az esélyegyenlőség biztosítása nem állhat meg a tervezési szakaszban, fontos a nyomkövetés rendszerének kialakítása, ami a fejlesztések megvalósítása során is folyamatosan monitoringozni tudja az esélyegyenlőség teljesülését.

Partnerségi kapcsolat kialakítása:

- A településfejlesztési dokumentumokban leírt tartalmak, fejlesztési elképzelések akkor tudnak igazán működni, ha léteznek azok a kommunikációs csatornák, amiken keresztül kapcsolat teremthető a fejlesztések szereplői között. A partneri kapcsolatok a következő szereplők között különösen fontos: az Önkormányzat és a lakosság között, az Önkormányzat és helyi munkaadók között, illetve az Önkormányzat és a civil szervezetek között.

Belső, helyi erőforrások felhasználása:

- A településfejlesztés során kiemelt szempont, hogy a településfejlesztési célok mindegyike elsősorban a belső erőforrásokra alapozva kerüljön meghatározásra és megvalósításra. A fejlesztéseknek elsősorban a helyben meglévő adottságok kihasználásán, azok szerepének erősítésén kell alapulnia. A helyi adottságokra és erőforrásokra alapozva a város fejlődése olyan irányt vehet, amely a környező településekkel szemben bizonyos szempontból egyedi, előnyös helyzetbe hozza a települést. A meglévő helyi adottságok megfelelő kihasználásával a település fejlődése működőképes és megalapozott irányt vehet, mely az esetleges külső erőforrások igénybevételével fokozott hatásokkal képes megvalósulni.

3. CÉLRENDSZER ELEMEI

C1. A település gazdasági potenciáljának erősítése

Drégelypalánk esetében a foglalkoztatási nehézségek, alapvetően nem mennyiségi, hanem minőségi. A településen és környékén alapvetően elegendő munkahely található, de ezek nincsenek szinkronban a helyi munkaerő kínálatával. Kettős probléma jellemzi a települést. Egyrészt a tanult fiatalok sok esetben nem találnak képzettségüknek megfelelő és tisztességes megélhetést biztosító munkalehetőséget, ezért a legtöbb esetben az elvándorlást választják. Másrészt a településen magasabb számban találhatóak olyan alulképzett lakosok, akik nem találnak képzettségüknek megfelelő munkahelyet. Hosszútávon nem biztosítható Drégelypalánk fejlődése, amennyiben a település lakosságának egy meghatározó része nem mobilizálható a munkaerőpiacon. A településnek megoldást kell találni a hátrányos helyzetű népesség foglalkoztatására, és biztosítani számukra a szociális, gazdasági hátrányok leküzdésének feltételeit.

Drégelypalánknak kis településként nem elsődleges célcsoportja a befektetés iránt érdeklődő, nagy tőkeerejű gazdasági vállalkozásoknak. A településnek elsősorban a helyi erőforrásokat felhasználni tudó, innovatív megoldásokat alkalmazó befektetők irányába kell nyitottnak lenni. Turisztika területén szükséges a komplex szolgáltatásfejlesztés irányába elmozdulni.

Célok kiemelten

- Település gazdasági teljesítőképességének növelése
- Foglalkoztatottak számának növelése
- Idegenforgalom jövedelemtermelő képességének növelése

C1.P1. Gazdasági együttműködések támogatása

Adópolitika: Az önkormányzati gazdálkodás egyensúlyban tartásához elengedhetetlen a stabil gazdasági környezet megteremtése. A helyi iparüzési adópolitika kialakításánál fontos összhangba hozni a település és a vállalkozások érdekeit. A település olyan adópolitikát kíván alkalmazni, ami biztosítja az Önkormányzat bevételeinek megfelelő mértékét, de lehetőséget ad a helyi vállalkozásoknak a bővülésre.

Az együttműködés lehetséges szinterei: Az Önkormányzat célja, hogy partneri viszony alakuljon ki a helyi gazdaság szereplőivel és együttes erővel tudják a település gazdasági lehetőségeit bővíteni. Az Önkormányzat a gazdasági partnerségi kapcsolat kialakításában kezdeményezőként és katalizátorként is szerepet kíván vállalni. Fontos, hogy a gazdasági szereplők felé artikulálva legyenek Drégelypalánk településfejlesztési céljai, az Önkormányzat és a gazdasági szereplők között állandó legyen a kommunikáció. Az Önkormányzatnak céljai között szerepel olyan állandó vállalkozói fórumok tartása, ahol lehetőség van az együttgondolkodásra. Ezekben az alkalomokban a helyi vállalkozók képviselői elmondhatják, hogy miben számítanak az Önkormányzat segítségére, támogatására, illetve az Önkormányzat is kommunikálni tudja, hogy milyen kapcsolódási pontok lehetségesek a településfejlesztési elképzelésekhez. Az Önkormányzat a fejlesztési kezdeményezések terén számít a gazdasági szereplők aktív részvételére, célja, hogy ahol lehetséges a helyi vállalkozásokat hozza helyzetbe a fejlesztések megvalósításánál, kivitelezésénél. A gazdasági partnerség keretében nem csupán a helyi gazdaság szereplőit kell tudni megszólítani, hanem a környék nagyobb foglalkoztatóit is. Fontos a velük folytatott folyamatos konzultáció, a munkaerőigények felmérése, a bővítési lehetőségek feltérképezése.

Támogatott foglalkoztatás: Drégelypalánknak megoldást kell találni a hátrányos helyzetű, tartósan munkanélküli helyi lakosok foglalkoztatására. Amennyiben ezt a kérdést nem tudja az Önkormányzat megfelelően kezelni, úgy jelentősen romlanak a település fejlődési esélyei. A hátrányos helyzet mögött a legtöbb esetben összetett problémák jelennek meg, aminek megoldásában természetesen az érintett lakosoknak is közre kell működni. A probléma kezelésében

a munkalehetőség biztosítása kulcskérdés, hiszen a jövedelemszerzés tudja fenntarthatóvá tenni a felzárkóztatást.

Az Önkormányzat szociális szövetkezetek alakításában és azok támogatásában gondolkodik. A szociális szövetkezetek a foglalkoztatáspolitikai, szociálpolitika, vidékfejlesztés, agrárpolitika keretei között felmerülő problémáknak a megoldását, de legalábbis kiegyensúlyozásának az eszközét adhatják. A szövetkezetek sajátos szervezeti és működési formájuknak, a gazdálkodásukban megjelenő specialitásaiknak köszönhetően képesek a tagok részére előnyök biztosítására, a piaci viszonyokkal szembeni védelem nyújtására, illetve olyan vegyes motiváltágú igényeknek is teret tudnak adni, olyan szükségleteket is ki tudnak elégíteni, melyekről a gazdaság más szektorai nem, vagy csak korlátozottan képesek gondoskodni.

Az önkormányzati elképzelések szerint első körben két irányban érdemes elmozdulni a szociális szövetkezetben végzett tevékenységek terén. Lehetséges tevékenység a mezőgazdaság, és ennek keretében a hagyományosnak mondható, de mostanra már visszaszorult bogycsücs gyümölcsstermesztést az újra beindítani a községben. A másik lehetséges tevékenység a karbantartó jellegű munkák végzése, aminek keretében a településen és környékén felmerülő ezermester jellegű munkákat tudnák a szociális szövetkezetben dolgozók ellátni.

C1.P2.Turisztikai fejlesztések támogatása

Infrastrukturális fejlesztések: A település legfőbb turisztikai vonzereje Drégely vára, látogatóinak száma jelenleg is már 10 ezer fő felett van. Az elmúlt években folyamatosan fejlődött és bővült a település központjában található Szondi Kiállítótér és Turisztikai Központ. Az eredeti szándékoknak megfelelően a látogatóközpont mostanra színvonalas programkínálattal rendelkezik, érdekesen, interaktív módon tudja bemutatni a várat, a Szondi-kultuszt minden korosztály számára. A látogatóközpont mostanra szűkössé vált, a helyhiányra megoldást kell találni. A bővítés lehetséges iránya a Szent Erzsébet templom körüli terület, amihez természetesen szükség van a tulajdonos egyház hozzájárulására.

Szolgáltatásfejlesztés: A turisztika területén mindenképpen a komplex szolgáltatásfejlesztés irányába kell elmozdulni a településnek. Két, egymással szorosan összefüggő területen kíván előrelépést elérni a település.

- **Turisztikai együttműködések:** Fontos cél, hogy Drégelypalánk regionális ismertsége növekedésnek induljon, ezzel is növelve a településre látogatók számát. Ebben nagy szerepet játszanak a turisztikai kiadványokban történő megjelenés, az online marketing erősítése. Az elmúlt években nagy sikerrel kerültek megrendezésre a Szondi várjátékok, illetve több kisebb rendezvény is sikeresen került lebonyolításra. Az a cél, hogy ezek az események minél nagyobb nyilvánosságot kapjanak és minden korosztály számára izgalmas és színes programokkal bővüljenek.

A mai trendeknek megfelelően Drégelypalánknak nyitnia kell a térségi együttműködések irányába. Ennek első lépései már mai is tapasztalhatóak, hiszen a drégelypalánki központú Sugárkankalin Turisztikai Egyesület keretében 10 település között alakult ki turisztikai együttműködés. Ezek a települések közösen adnak ki turisztikai kiadványokat, szerveznek közös eseményeket. A cél az együttműködés elmélyítése, változatos, színes, célzott programcsomagok kialakítása. A továbblépés érdekében szükséges összehangolni a fejlesztési elképzeléseket és megvizsgálni, milyen lehetőségek vannak a közös forrásszerzésre.

Drégelypalánk a jövőben nagyobb hangsúlyt kíván fektetni a határmenti elhelyezkedés kihasználására. Ebben nagy előrelépést fog jelenteni az Ipolyhídvég irányába megvalósuló híd megépítése. A jövőbeli tervek között szerepel az Ipoly menti kerékpáros tengely megszületésének ösztönzése.

- **Vendégéjszakák növelése:** Drégelypalánkot jelenleg alapvetően átmenő turizmus jellemzi, de az Önkormányzat a jövőben szeretne elmozdulni a több éjszakai tartózkodást lehetővé tevő idegenforgalom irányába. Az Önkormányzat tervei közt szerepel, hogy saját maga is üzemeltessen szálláshelyeket. Ennek célcsoportja elsősorban az iskolás korcsoport lenne, akiknek nem csak szállásadás lenne biztosított, hanem különféle foglalkozások, programok tartása is. Az Önkormányzat ösztönözni kívánja, hogy a településen növekedjen a kereskedelmi szálláskapacitás, illetve támogat minden olyan kezdeményezést, ami a

helyben található idegenforgalmi, vendéglátó szolgáltatásokat bővíti, a meglévő szolgáltatások minőségét javítja.

C1. Tervezett kiemelt fejlesztések

Iparipark kialakítás

- **Helyszín:** Fő út - település nyugati határa
- **Tervezett időpont:** 2018.
- **Fejlesztés rövid ismertetése:** A jelölt területen található a Zentis Hungária, gyümölcsfeldolgozást végző cég, ami jelenleg, 100 fő körüli foglalkoztatotti létszámmal rendelkezik. A céggel folytatott előzetes megbeszélések alapján arra lehet számítani, hogy középtávon bővülni fog a cég. Az ehhez szükséges terület elvben rendelkezésre áll, hiszen a jelenlegi telephely mellett szabad területek vannak. Ezt a területet az Önkormányzat ipari fejlesztési célt szolgáló területként kívánja megjelölni. A célterületen van mód a Zentis bővülésére, illetve Drégelypalánkon megtelepedni kívánó cégek számára is ezt a területet tudja ajánlani az Önkormányzat.

Szociális Szövetkezet indításának támogatása

- **Helyszín:** tervezés alatt
- **Tervezett időpont:** 2018.
- **Fejlesztés rövid ismertetése:** Az önkormányzati elképzelések szerint első körben két irányban érdemes elmozdulni a szociális szövetkezetben végzett tevékenységek terén. Lehetséges tevékenység a mezőgazdaság, és ennek keretében a hagyományosnak mondható, de mostanra már visszaszorult bogyós gyümölcsstermesztés. A másik lehetséges tevékenység a karbantartó jellegű munkák végzése, aminek keretébe a településen, és környékén felmerülő ezermester jellegű munkákat tudnák a szociális szövetkezetben dolgozók ellátni.

Szondi Kiállítótér és Turisztikai Központ bővítése

- **Helyszín:** Fő út 22.
- **Tervezett időpont:** 2019.
- **Fejlesztés rövid ismertetése:** A folyamatosan növekvő látogatószám, és a felmerülő igények miatt a Turisztikai Központ jelenlegi kapacitása szűkösnek bizonyul. Amennyiben a források megengedik, az Önkormányzat a Látogatóközpont bővítését tervezi.

Látogatóközponthoz kapcsolódó szálláshely kialakítása

- **Helyszín:** tervezés alatt
- **Tervezett időpont:** 2020.
- **Fejlesztés rövid ismertetése:** Az Önkormányzat azt szeretné elérni, hogy az átmenő turizmusnak egy része terelődjön át a vendégéjszakák irányában. Annak érdekében, hogy ez a folyamat elinduljon az Önkormányzata is belép a tervek szerint a szállásadás piacra. Az elsődleges célcsoport az iskolás csoportok, akiknek a szállás lehetőségén kívül különféle foglalkozások is elérhetőek lesznek.

Az ipolymenti kerékpárostengely kialakítása

- **Helyszín:** nyomvonal kialakítása tervezés alatt
- **Tervezett időpont:** 2021.
- **Fejlesztés rövid ismertetése:** A kerékpáros turizmus terjesztése érdekében, térségi összefogás keretén belül tervezett egy Ipoly menti kerékpáros tengely kiépítése. Az Önkormányzat részt vesz a szükséges egyeztetéseken és szerepet vállal a forrásszerzésben.

C2. Települési funkciók megerősítése

Drégelypalánk kis település, ennek megfelelően korlátozott, hogy milyen szolgáltatások érhetőek el helyben. Az Önkormányzati fejlesztések alapvetően két területre koncentrálnak.

Kiemelten fontos a település humánkapacitásának erősítése, hiszen ezek a legjobban mobilizálható erőforrások a településnek. Hangsúlyos szerepet kell kapnia az iskolai képzés támogatásának, illetve a hátrányos helyzetű lakosság érdekében történő felzárkóztató programoknak.

A fejlesztések másik nagy területe a közösségi kezdeményezések támogatása. A település fennmaradásához és fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a közösségi erőforrások felhasználásán keresztül kapjon új lendületet a település.

Célok kiemelten

- Közszolgáltatási ellátórendszer minőségmegőrzése, illetve fejlesztése;
- Település humánkapacitásának növelése
- Hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatása
- Közösségi alapú szerveződések támogatása

C2. P1. Közszolgáltatási funkciók fejlesztése

A közszolgáltatások nélkülözhetetlen elemei a települési szolgáltatásoknak. Nem csak azzal kell számolni, hogy ezek a funkciók el legyenek látva, hanem hogy milyen minőségben tudnak szolgáltatást nyújtani, hogyan tudják követni a felmerülő lakossági igényeket. Az Önkormányzat elkötelezett abban, hogy a lakosság minél színvonalasabb szolgáltatásokat tudjon helyben igénybe venni.

Infrastrukturális fejlesztések: Az elmúlt években folyamatos volt a községben található közszolgáltatást nyújtó intézmények felújítása. Ez érintett energetikai korszerűsítést, akadálymentesítést, karbantartási munkák elvégzését. Ez a következetes és folyamatos munka nagyon fontos, hiszen ennek köszönhető, hogy nem történt olyan lemaradás, amit már csak aránytalan nagy ráfordítással lehetne behozni. A következő évek feladata ennek a jó gyakorlatnak a folytatása. Pályázati források felhasználásával célozta meg az Önkormányzat az iskola és az óvoda energetikai felújítását, külső hőszigetelésének a megoldását és a nyílászárók cseréjét, illetve jövőbeli feladat még az óvoda tetőszerkezetének felújítása, valamint napelem telepítése. Már megnyert pályázatnak köszönhetően a közeljövőben kerül felújításra (energetikai felújítás, hőszigetelés, nyílászárócseré) az általános iskola mellett található menza épülete.

Szakmai munka támogatása: A közszolgáltatást nyújtó intézmények mindegyikében szakmailag elkötelezett munkatársak dolgoznak, akik az adott körülményekhez képest igyekeznek minőségi munkát végezni. Az Önkormányzat felelőséget érez ezen intézmények működési és szakmai munkájának segítésében, hiszen ezeken a támogatásokon keresztül hatékonyan emelhető a település humánteljesítménye.

- Az Önkormányzat fontosnak tartja az óvoda felszereltségének és eszközkészletének bővítését, javítását.
- A Szondi György Általános Iskola esetében nem lehet más a cél, mint a oktatási és nevelési munka színvonalának megtartása, emelése. Az iskola a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ által fenntartott intézmény, ami azt is jelenti, hogy jelen helyzetben az Önkormányzatnak nincsen jogi kötelezettsége az iskola irányába. Mindettől függetlenül az Önkormányzat elhivatott abban, hogy a továbbiakban is támogassa a Szondi György Általános Iskolában történő szakmai munkát.
- Az önkormányzati tervekben szerepel az Egészségügyi Központ műszer és felszereltség igényeinek biztosítása.
- Az Önkormányzat szerepet vállal a Művelődési Ház működésbeli támogatásában, programkínálatának bővítésében.
- Az Önkormányzat jövőbeli terveiben szerepel egy 40-50 fős bentlakásos idősök otthonának a kialakítása, amely amellet, hogy égető igény, de munkahelyteremtő szereppel is bír.

C2. P2. Közösségi funkciók fejlesztése

Drégelypalánk akkor lehet igazán jól működő és élhető település, ha lakossága minél inkább részt tud venni a település életében. A civil aktivitás, a helyben élők tevékeny részvétele a község életében olyan hajtóerő, mely a fejlődés kulcsfontosságú eleme, így a különböző társadalmi csoportok aktivitásának felélesztése és erősítése kiemelt célként fogalmazódik meg.

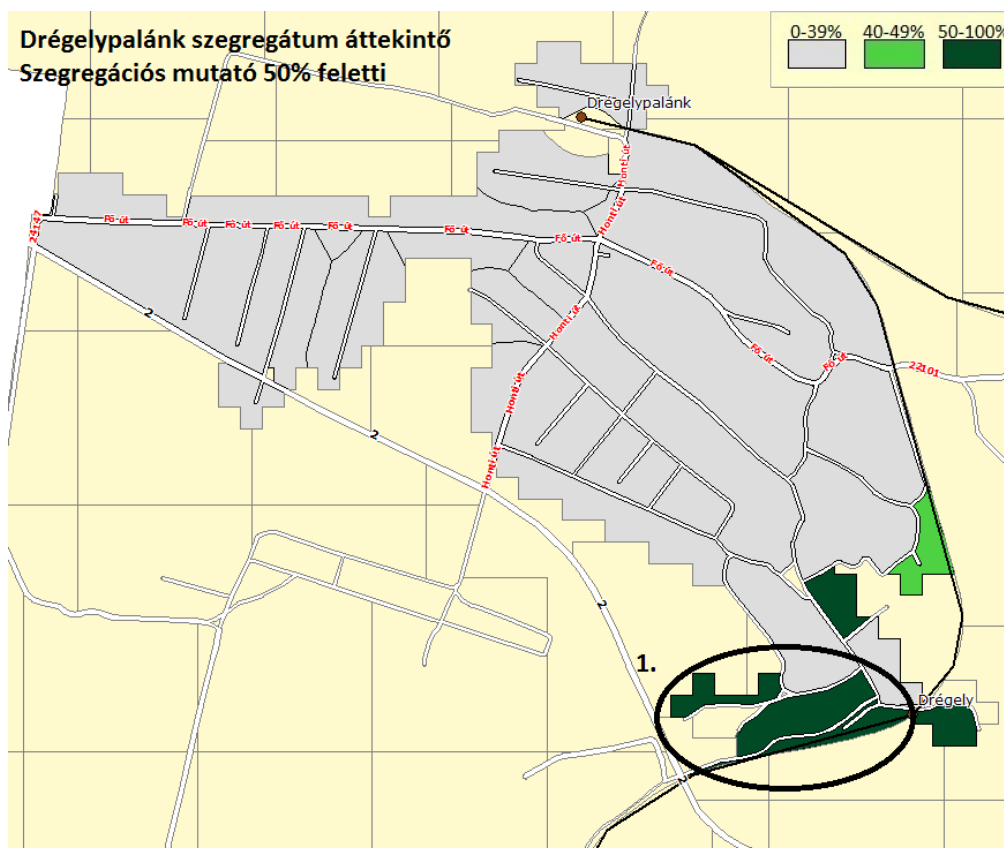
Az Önkormányzat célja, hogy erősítse a drégelypalánki identitást, ami hozzájárul, hogy a helyi lakosság ne csak lakóhelyként tekintsen a településre, hanem otthonaként. Az Önkormányzat lehetőségeihez mérten támogatni kívánja a közösségfejlesztést és a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló programokat, illetve azokat a helyi, aktív közösségeket, akik erőforrásokat fordítanak közösségi programok szervezésére.

A hagyományőrzés (palóc kultúra, Szondi-kultusz) szoros kapcsolatban van az idegenforgalom fejlesztésével is. Az a település, ahol a helyi közösség aktívan foglalkozik a hagyományok ápolásával sokkal hitelesebben tudja közvetíteni a község szellemiségét, jobban megjeleníthető a település karaktere.

Az Önkormányzat a továbbiakban is támogatni kívánja azokat az eseményeket, amik a határ túloldalán lévő településekkel együtt valósul meg és az összetartozást erősítik.

C2. P3. Szociális és gazdasági hátrányok csökkentése

A 2001-es népszámlálási adatokat figyelembe véve Drégelypalánkon egy olyan terület van, ami hivatalosan szegregált területnek számít. A területek lehatárolása a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történt. A szegregációs mutató a 2011-es népszámlálási adatokból állítható elő. A Kormányrendeletben foglaltak szerint azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül eléri, illetve meghaladja az 50%-ot. A népszámlálásbeli adatok alapján ezen terület lakónépessége 123 fő.

A mellékelt térkép azt mutatja, hogy Drégely településrészén, a kisvasútállomás környékén közéleti átlaghoz képest nagyobb arányban és koncentráltan élnek hátrányos helyzetű családok. Az elmúlt időszakban az itt élő családok helyzete nem tudott érdemben javulni. Azon túlmenően, hogy jelentős szociális hátrányokkal kell megküzdeni az itt lakóknak, a település egésze számára is komoly tehertételt és versenyhátrányt jelent ez a probléma. Az Önkormányzat elkötelezett abban, hogy az itt élők szociális és gazdasági hátránya csökkenjen és ehhez a lehetőségeihez képest minden eszközt meg kíván ragadni. A hátrányok leküzdése érdekében az Önkormányzat anti-szegregációs intézkedéscsomagot határoz meg, aminek végrehajtásától azt várja, hogy közép- és hosszú távon szignifikánsan csökken a hátrányos helyzetű családok aránya a megjelölt területen.

Anti-szegregációs Intézkedések

- **Szociális helyzetfelmérés:** A társadalmi és területi szegregáció csökkentése érdekében történő beavatkozások megtervezését meg kell hogy előzze egy szociális helyzetfelmérés, szociális térkép elkészítése. Ennek a felmérésnek két fókuszra kell hogy legyen. A lakossági felmérésnek azt kell céloznia, hogy milyen jellemzőkkel bír a célterületen élő lakosság, milyen nehézségeik vannak, milyen erőforrásokkal rendelkeznek. Hasonlóan fontos a szociális ellátórendszer átvilágítása, erőforrásainak megismerése, illetve az ott dolgozó szociális szakemberek tapasztalatainak, igényeinek feltérképezése.
- **Párbeszéd:** A megoldás keresésében együttműködő partnerekre van szükség. Ez jelenti, az önkormányzati szándékot, a szociális szakemberek támogatását és az érintett lakosság aktív részvételét jelenti.
- **Szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése:** Sok esetben problémát jelent, hogy az érintett lakosok, családok, miként juthatnak hozzá a szociális szolgáltatásokhoz. Meg kell teremteni a megfelelő információáramlás feltételeit. Szükséges megszervezni, hogy célzott, családokra szabott segítség is elérhető legyen Drégelypalánkon.
- **Foglalkoztatás:** A beavatkozások kulcselemének a foglalkoztatásnak kell lennie. Meg kell találni annak a módját, hogy a potenciális munkavállalók és a munkaadók egymásra találjanak. Ennek kiindulópontja a szociális ellátórendszer és a munkaadói oldal szorosabb együttműködésében rejlik. A tervekben szerepel foglalkoztatási programok, szociális szövetkezet indításának támogatása a településen.

C2. Tervezett kiemelt fejlesztések

Szabadidőpark kialakítása

- **Helyszín:** 2-es út - Móricz Zsigmond utca - Szondi út
- **Tervezett időpont:** 2021.
- **Fejlesztés rövid ismertetése:** A jelenlegi sporttelep nem alkalmas sporttevékenység végzésére, mert rendszeres időközönként elönti a víz. Az önkormányzati elképzelések szerint a megjelölt területen egy új sporttelep épülne, ami többfunkciós szabadidőparkként is üzemelne.

Iskola épületének felújítása

- **Helyszín:** Fő út 7.
- **Tervezett időpont:** 2018.
- **Fejlesztés rövid ismertetése:** Megvalósul az iskolaépület energetikai felújítása, külső hőszigetelés és a nyílászárók cseréje

Óvoda épületének felújítása

- **Helyszín:** Kossuth út 17.
- **Tervezett időpont:** 2018.
- **Fejlesztés rövid ismertetése:** Megvalósul az óvoda tetőszerkezetének felújítása.

Bentlakásos idősök otthonának építése

- **Helyszín:** tervezés alatt
- **Tervezett időpont:** 2022.
- **Fejlesztés rövid ismertetése:** Az Önkormányzat jövőbeli terveiben szerepel egy 40-50 fős bentlakásos idősök otthonának a kialakítása, amely amellet, hogy égető igény, de munkahelyteremtő szereppel is bír.

C3. Lakókörnyezet fejlesztése

A települési környezet azt az épített és természeti teret jelenti, amiben a lakosság a mindennapjait éli. Egyáltalán nem mindegy, hogy ez a lakókörnyezet milyen minőségi állapotban van, milyen kisugárással rendelkezik. A lakókörnyezet fejlesztése, megújítása hozzájárul a helyi lakosság pozitív érzetéhez. Az Önkormányzat számára fontos szempont a harmonikus, rendezett településkép kialakítása, ami egyaránt vonatkozik az épített és a természeti környezetre.

Célok kiemelten

- Településkép védelme
- Zöldfelületek minőségmegőrzése, bővítése
- Határmenti közúti összeköttetés megteremtése

C3. P1. Épített környezet fejlesztése

A Településfejlesztési Konceptióval párhuzamosan készül el Drégelypalánk Településképi Arculati Kézikönyve. Ez a dokumentum tartalmazza a jövőre nézve azokat az építészeti ajánlásokat, megoldásokat, előírásokat, amik Drégelypalánk településképét hivatottak egységesíteni. A dokumentumban kiemelten szerepel a település falusi karakterének megőrzése, a tájra jellemző palóc házak védelme.

A Magyar Honvédség által Drégelypalánknak átadott lőtér jelenleg nem hasznosított. Az önkormányzati elképzelések között turisztikai célú hasznosítása szerepel. A terület megfelelő lenne például diáktábor kialakítására. Az Önkormányzat várja azokat a befektetőket, akik fantáziát látnak ennek a területnek a hasznosításában.

A községi sportpálya mostani állapota nem teszi lehetővé az eredeti funkciójának megfelelő használatot. Az önkormányzati elképzelések szerint a 2-es út - Móricz Zsigmond utca - Szondi út által körbezárt területen lehet megépíteni az új községi szabadidőparkot és sportpályát.

C3. P2. A természeti környezet fejlesztése

Drégelypalánk elhelyezkedése miatt az átlaghoz képest nagyobb zöldfelületi aránnyal rendelkezik. Az Önkormányzat fontos feladatának tartja a zöldfelületek védelmét, legyen szó kül- vagy belterületről. Olyan zöldfelületek kialakítása a cél, ahol a helyi lakosok szívesen töltik szabadidejüket, illetve ami megállásra készíti az áthaladókat.

A drégelypalánki Önkormányzat virág és faültetési programot kíván megvalósítani, aminek keretében a belterületi utak mellett, fokozatosan egyre több növényt kíván elhelyezni. A programban való részvételre ösztönözní kívánja a helyi közösség szereplőit is. A cél a virágos és barátságos Drégelypalánk elérése.

2014-ben befejezésre került a Drégelyi vár lábánál található Schaffer-kúti tisztás rendbetétele. Ez a terület az egyik központi helyszíne a Szondi várjátékoknak, ezért biztosítani kell az itt található zöldfelület folyamatos karbantartását.

C3. P3. Települési infrastruktúra fejlesztése

A következő évek kiemelt fejlesztése lesz a Drégelypalánkot és Ipolyhídvéget összekötő Ipoly-híd megépítése. 2017-re minden szükséges engedély megszületett, a beruházáshoz szükséges források rendelkezésre állnak, így hamarosan megkezdődhetnek az építési munkák. A híd megépítése megkönnyíti a környéken lakóknak a határátkelést, illetve hozzájárul a két ország közötti gazdasági, kulturális integráció elmélyítéséhez.

A szlovák oldallal való kapcsolatok kiépítésének következő lépése lehet az Ipolyság felé haladó vasútvonal újjáélesztése. Erre vonatkozó konkrét ígéreteket még nem kapott az Önkormányzat, de reménykeltő, hogy szlovák oldalon rendelkezésre áll a szükséges vasúti infrastruktúra.

Mindenképpen megoldást kell találni a településen áthaladó állami kezelésben levő utak teljes burkolatának felújítására.

Az Önkormányzat fontos feladatának tartja a településen jelentkező csapadékelvezetés és belvizesedés problémájának megoldását. A jelenlegi községi csapadékvíz elvezető árok szélsőséges csapadék viszonyok esetén nem képes a csapadékvíz biztonságos elvezetésére. Az utóbbi időben egyre gyakoribbá váló szélsőséges időjárási viszonyok, és az ebből származó belvízveszély megfelelő kezelése, illetve elhárítása, csak egy teljes egészében felújított és átépített új községi csapadékvíz elvezető rendszer megépítésével biztosítható. Az új rendszer engedélyes tanulmányterve elkészült. A megvalósításhoz mindenképpen pályázati forrásokra van szükség.

Hasonló problémát jelent a községen átfolyó Hévíz-patak időnként jelentkező (és egyre gyakrabban fenyegető) árvíz jelensége. A hegyekben levő nagy vízgyűjtő terület miatt a jelenlegi meder a nagyobb csapadékmennyiséget nem tudja befogadni, illetve elvezetni. Mederbővítés és szabályozás helyett záportározó létesítése jelenthet szakszerű megoldást. A tározó tanulmányterve már szintén elkészült, a megvalósítás csak pályázati források igénybevételével lehetséges.

C3. Tervezett kiemelt fejlesztések**Ipoly-híd**

- **Helyszín:** A tervezett út Magyarországon a 24147 j. és a 22101 j. utak csomópontjától (Drégelypalánk belterületéből) indul az állomáshoz vezető 22301 j. Honti úton. Keresztezi a Vác- Balassagyarmat vasútvonalat, majd a régi hidhoz vezető töltésen, annak nyomvonalát követve keresztezi az Ipoly árterét.
- **Tervezett időpont:** 2019.
- **Fejlesztés rövid ismertetése:** Az 1007/2016. (I. 18.) Kormányhatározatban került nevesítésre a Drégelypalánk és Ipolyhídvég közötti Ipoly fölötti híd megépítése.

Vasúfejlesztés

- **Helyszín:** Drégelypalánk és Ipolyhídvég közötti régi vasúti szárnyvonal
- **Tervezett időpont:** 2024.
- **Fejlesztés rövid ismertetése:** A határon átnyúló, gazdasági és kulturális kapcsolatokban jelentene komoly előrelépést, ha a régi vasútvonal visszaépülne. Szlovákiai oldalon rendelkezésre áll a megfelelő infrastruktúra.

Csapadékelvezetés

- **Helyszín:**
- **Tervezett időpont:** 2022.
- **Fejlesztés rövid ismertetése:** Az Önkormányzat fontos feladatának tartja a településen jelentkező csapadékelvezetés és belvizesedés problémájának megoldását. Az utóbbi időben egyre gyakoribbá váló szélsőséges időjárási viszonyok, és az ebből származó belvízveszély megfelelő kezelése, illetve elhárítása, csak egy teljes egészében felújított és átépített új községi csapadékvíz elvezető rendszer megépítésével biztosítható.

Lőtér fejlesztés

- **Helyszín:** volt Honvédségi lőtér
- **Tervezett időpont:** 2022
- **Fejlesztés rövid ismertetése:** A Magyar Honvédség által Drégelypalánknak átadott lőtér jelenleg nem hasznosított. Az Önkormányzati elképzelésekben turisztikai célú hasznosítása szerepel.

V. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI

1. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZER

A településfejlesztési koncepcióban szereplő elgondolások megvalósítása érdekében a meglévő intézményrendszer koncepcionális célokkal való összehangolására van szükség. Drégelypalánk község által fenntartott, működtetett intézmények között több területen is szükséges az együttműködés.

Drégelypalánk község településfejlesztési szervezeti struktúrája hármass tagolású:

- **A stratégiai menedzsment**

A stratégiai menedzsmentet a település képviselő-testülete, jegyzője és polgármestere alkotják. Ők felelősek a döntéshozatal során a településfejlesztési célok elérése érdekében érdemi előrelépéseket tenni, valamint a koncepció megvalósulását, illetve ennek társadalmi-gazdasági hatásait nyomon követni, értékelni. A stratégiai menedzsment fő feladatai az alábbiak:

- Az Koncepció megvalósulásának folyamatos nyomon követése, értékelése. Ennek keretében az elhatározott fejlesztések megvalósulásának nyomon követése, azok elvárt eredményeinek és hatásainak értékelése.
- A településfejlesztés társadalmi, gazdasági és szabályozási környezetében történő változások figyelemmel kísérése, a külső feltételrendszer változásainak a koncepcionális célokra és eszközökre gyakorolt hatásainak elemzése, értékelése.

- **Az operatív menedzsment**

Az operatív menedzsmentet a Drégelypalánk Önkormányzati Hivatal fejlesztések megvalósításában közreműködő szervezeti egysége, valamint az érintett intézmények vezetői alkotják. Ezek a szakemberek saját területükön végzik a koncepció céljainak végrehajtásával kapcsolatos feladatokat. Az operatív menedzsment alapvető feladatai az alábbiak:

- önkormányzati fejlesztési elképzelések kidolgozása,
- javaslatétel pályázati célok meghatározására, koncepciók kidolgozására,
- a pályázati lehetőségek felkutatásának, a pályázatok előkészítésének, benyújtásának, nyilvántartásának, megvalósításának és elszámolásának szervezése, koordinálása,
- részvétel a közbeszerzési eljárások kiírásában és lebonyolításában,
- önkormányzati közreműködéssel és forrás felhasználásával megvalósuló beruházások kooperációján a megrendelő képviselője, a műszaki ellenőrrel a kapcsolat tartása, részvétel a beruházások lebonyolítási feladatainak ellátásában,
- kapcsolattartás a térségi, megyei, regionális szervekkel a pályázatok és fejlesztési feladatok szervezése, lebonyolítása érdekében
- önkormányzati vagyon- és lakásgazdálkodási feladatok.

A projektek megvalósítása során a település a korábbi fejlesztések során kialakult gyakorlatnak megfelelően elsősorban projektmenedzsment céget kíván bevonni. A menedzsment feladatokat ellátó céggel az Önkormányzat megbízási szerződést köt, amelynek megkötése, jóváhagyása az SZMSZ alapján fennálló döntési rend szerint történik.

A menedzsment a szerződésének megfelelően látja el a feladatát, amelyet az Önkormányzat szintén a megbízási szerződés keretein belül jogosult befolyásolni (utasítani, ellenőrizni).

A szervezet a stratégiai, vagy pénzügyi vonzattal járó döntést igénylő kérdéseket a konzorciumban pályázó Önkormányzatok kijelölt kapcsolattartója elé, vagy rajta keresztül a polgármesterek, ill. a képviselő-testületek elé terjeszti. Ilyen kérdés pl. az egyes szállítókkal megkötött szerződés módosítási igénye, Támogatási Szerződés módosítási igénye, időszaki, vagy záró projekt előrehaladási jelentés jóváhagyása stb.

2. FENNTARTHATÓ GAZDÁLKODÁS

Drégelypalánk község Önkormányzatának általános fejlesztési elképzelései a költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével az Önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják. A megfelelő adópolitika mellett Drégelypalánk Önkormányzata ésszerű ingatlangazdálkodással képes a falu pénzügyi stabilitását fenntartani.

3. JAVASLAT A VÁLTOZÁSOK NYOMONKÖVETÉSÉRE, A FELÜLVIZSGÁLAT RENDJÉRE

A településfejlesztés számos olyan feltevésen alapszik, amelyek a jelenlegi információk birtokában helyesnek és megalapozottnak tűnnek, s így okkal alapozhatjuk rájuk a fejlesztési célokat és az azok elérése érdekében hozott intézkedéseket. Ugyanakkor részint az információk hiányos jellege miatt (pl.: pályázati feltételek rendelkezésre állása), részint a külső és a belső környezet (pl. gazdasági, szabályozási környezet) folytonos változásai miatt a célok teljesülése, az elvárt eredmények és hatások létrejötte nem tekinthető automatikusnak. A hatásmechanizmusokat számos olyan tényező befolyásolja, amit jelenleg nem vagy csak hiányosan ismerünk, illetve amelyek befolyásolhatósága a koncepció megvalósítását menedzselő szervezet számára erősen korlátozott.

Mindezekből adódóan a koncepció sikeres megvalósítása elképzelhetetlen egy olyan visszacsatolási mechanizmus nélkül, amely alapján a koncepció-alkotási folyamat minden pontján újból és újból beavatkozhatunk, elvégezve a szükséges korrekciókat. E visszacsatolást a monitoring rendszer biztosítja. Alapja a megvalósításra vonatkozó folyamatos adatgyűjtés, információgyűjtés, ami alapján ellenőrizni tudjuk, hogy a kitűzött célok irányába haladnak-e a folyamatok, várható-e a tervezett hatások elérése. Ha ennek során kiderül, hogy a szándékolttól eltérően haladnak a folyamatok, s a célok várhatóan nem, vagy csak részben teljesülnek, akkor a monitoring rendszer feltárja az eltérés okait is, s ezzel lehetőséget teremt a döntéshozók számára, hogy beavatkozzanak a folyamatokba. Az eltérés jellegétől és mértékétől függ a szükséges korrekciós intézkedés, pl. módosítani szükséges a tevékenységek menetét, a koncepció végrehajtásának mikéntjét, a szervezeti kereteket, a feladatokhoz rendelt erőforrásokat. Ha a korrekció a meglévő tervek keretein belül nem végezhető el, akkor a tervek, de végső soron a fejlesztési célok korrekciójára is sor kerülhet.

E logikából következik, hogy a monitoring rendszer elsődlegesen a koncepcióért felelős menedzsmet eszköze a megvalósítás kontrolljában, ami csak akkor tölti be funkcióját, ha azt folyamatosan működtetik.

Monitoringhoz kapcsolódó tevékenységek:

- Évenkénti rendszerességgel meg kell vizsgálni, hogy milyen lépések történtek a koncepció célkitűzéseinek elérésére. Eltérés esetén be kell avatkozni, a kívánt cél elérése érdekében módosítani kell a meghatározott intézkedéseket.
- A fejlesztési koncepció felülvizsgálata, aktualizálása tízévenként szükséges, az elkészült felmérések, legfrissebb statisztikai adatok, egyéb új információk ismerete, illetve a koncepció megvalósulási folyamataiból levonható következtetések alapján.
- Figyelemmel kell kísérni a külső környezet változásait, amellyel szükség esetén összhangba kell hozni a célkitűzéseket, illetve azok megvalósulási eszközeit.
- Ki kell értékelni a már végrehajtott feladatok eredményeit, különös tekintettel a pályázati úton megvalósított fejlesztések pénzügyi és fizikai megvalósulására.
- A koherencia vizsgálata az integrált településfejlesztési stratégiával.
- A településfejlesztési feladatok teljesítéséről a közmeghallgatáson a polgármester évente beszámolót tart a község polgárainak. A közvélemény folyamatos tájékoztatása a helyi sajtón keresztül, illetve a helyben szokásos módon, a községi honlapon és a hirdetőtáblákon elhelyezett közlemények útján valósul meg.